

ACARIENI PLUMICOLI (ANALGESOIDEA) COLECTAȚI DE LA PĂSĂRILE DIN DOBROGEA (JUDEȚUL TULCEA)

Ion Rădulescu

Întreprinzând unele cercetări parazitologice în Dobrogea am avut ocazia să adunăm și un număr de acarieni plumicoli. În lucrarea de față dăm câteva date asupra materialului acarologic deja prelucrat colectat de la trei specii de păsări capturate în luna septembrie 1969 în preajma Sarichioiului. Găsim firească publicarea acestor rezultate deoarece considerăm că orice informație cu privire la Analgesoide este binevenită fiindcă astfel se completează datele asupra stabilirii fie a speciilor fie a răspîndirii acestui interesant grup de paraziți încă insuficient cunoscut în fauna românească.

Privitor la Dobrogea în literatura românească Mack-Firă și Cristea (3, 5) menționează speciile *Ptiloxenus major* colectat de pe *Podiceps nigricolis* vînat la Eforie Sud în 1956 și *Trouessartia corvina* găsită la *Motacila flava* la Eforie Sud în 1956 și la *Sturnus vulgaris* capturat la C.A. Rosetti în 1960.

Menționăm și lucrarea lui Vasiliev (6) care în anii 1955—1956 efectuînd cercetări în Bulgaria în jurul Silistrei (deci în preajma graniței românești) găsește la 20 specii de păsări acvatice 27 specii de acarieni plumicoli.

Materialul colectat de noi aparține la cinci specii dintre care două deja citate pentru țara noastră (*Gabucinia delibata* și *Proctophyllodes pinnatus*) și trei încă necunoscute în România (*Pterolichus* sp, *Alloptes oxylobus* și *Zachvatkinia sterna*).

Fam. *Pterolichidae* Megnin și Trouessart 1883

1. *Gabucinia delibata* Robin 1877

Această specie am găsit-o destul de frecvent parazitînd cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*). Locul de fixare remigele dinspre vârful aripelor (primare). După aprecierea noastră *G. delibata* este o specie cu o arie de răspîndire destul de întinsă. În România a fost colectată de Mack-Firă și Cristea (2) în județul Ialomița la Gildău de la cioara de semănătură în 1956 și la Jegălia în 1955 de la cioara cenușie (*Corvus cornix*). În 1963 noi, am putut găsi acarianul *G. delibata* pe cioara de semănătură la Salonta.

Dimensiuni : Lungimea maximă a corpului la femelă 0,60 mm iar la mascul 0,43 mm.

2. *Pterolichus* sp.

Colectarea acestui Pterolichid s-a efectuat de pe remigele din porțiunea mijlocie a aripelor unui cadavru de prigorie (*Merops apiaster*). S-au găsit numai câteva femele care erau fixate între barbele de la mijlocul penelor.

Paraziții sînt oval alungiți cu marginea posterioară rotundă sau ușor escavată și prevăzută cu patru peri dintre care doi mai lungi. Lungimea corpului 0,57—0,62 mm iar lățimea maximă 0,22—0,25 mm. Picioarele destul de robuste sînt de egală mărime. Perechea a IV-a nu depășește marginea posterioară a corpului.

Deoarece s-au găsit numai femele încă nu s-a putut determina specia căreia îi aparține. Dintre speciile de *Pterolichus* se citează la prigorie *P. cuculi* Megnin și Trouessart 1884. În literatura consultată cu privire la țara noastră nu am găsit citat la prigorie nici un acarian plumicol.

Fam. *Proctophyllodidae* Megnin și Trouessart 1883

3. *Proctophyllodes pinnatus* Nitzsch 1818

Acarianul acesta s-a găsit destul de frecvent la vrabie (*Passer domesticus*) fixat în porțiunea bazală pe barbele remigelor 4—8.

S-au putut colecta atît exemplare adulte (masculi și femele) cît și larve și ouă. Raportul dintre adulți și larve a fost de 3 : 1. Pe o singură pană de obicei se colectau cîte 2—5 paraziți.

Mărimea ouălelor 0,18×0,05 mm. Lungimea larvelor 0,18 mm iar lățimea 0,09 mm. Lungimea femelelor 0,43 mm, iar lățimea maximă 0,17 mm. Lungimea apendicelor caudale 0,10—0,11 mm. Lungimea masculilor 0,33 iar lățimea maximă 0,14 mm.

După observațiile noastre acarianul *P. pinnatus* este o specie destul de comună pentru vrabie. Astfel Mack-Firă și Cristea (4) îl găsesc în 1955 la Jegălia. Noi, l-am putut colecta la Nucet județul Dimbovița în 1968, la Cefa jud. Bihor în 1969 și în preajma Bucureștiului în 1969.

4. *Alloptes oxylobus* Dubinin 1951

Parazitul acesta l-am găsit infestînd în asociație cu *Zachvatkinia sterna* remigele primare și scapulare la pescărușul rizător (*Larus ridibundus*). Acarienii masculi și femele, în raport de 1 : 3 erau fixați pe barbele lamei inferioare în număr destul de mic (3-4 pe o pană).

Dimensiuni : Femela : lungimea corpului 0,39—0,40 mm ; lățimea maximă 0,17 mm.

Masculul : lungimea corpului 0,33—0,35 mm ; lățimea maximă 0,19 mm.

Specia *Alloptes oxylobus* după aprecierea noastră pare destul de frecventă în Deltă. Noi am colectat-o în luna noiembrie 1969 de la aceeași specie de larid și la Stipoc.

Pentru bazinul Dunării este indicat *A. oxylobus* în 1955 de către Dubinin (1).

Vasiliev (6) în 1955 și 1956 găsește acarianul amintit la Popina în apropiere de Silistra.

Pentru fauna românească semnalăm pentru prima dată specia *A. oxylobus*.

Fam. *Analgesidae* Mignin și Trouessart 1883

5. *Zachvatkinia sternae* Canestrini 1879

Analgesidul *Z. sternae* specific pentru pescăruși, chirighițe și cire l-am putut colecta de pe remigele scapulare de la pescărușul rizător (*Larus ridibundus*) unde parazita în asociație cu *Alloptes oxylobus*. S-a găsit un număr relativ redus de paraziți fixați între barbele lamemei externe aproximativ la mijlocul penelor.

Dimensiuni : Femela : lungimea corpului 0,49—0,55 mm ; lățimea maximă 0,30—0,35 mm.

Măscutul : lungimea corpului 0,55 mm ; lățimea maximă a corpului 0,33 mm.

Z. sternae este o specie destul de comună pescărușului rizător. Astfel, noi l-am găsit și la Stipoc în anul 1969 luna noiembrie. Vasiliev (6) identifică acarianul în Bulgaria în preajma Silistrei la Popina și lacul Srebrensk în anii 1955—1956.

Pentru fauna românească cităm pentru prima dată specia *Z. sternae*.

B I B L I O G R A F I E

1. Dubinin V.B. — Perievie Kleți Barabinskoi stepi — Parazit. Sbornic. 13 ; 1951 ; 120—256.
2. Mack-Firă V, Cristea M. — Acarieni plumicoli (*Analgesoidea*) din R.P.R. — An. Univ. Buc. Șt. Nat. Biol. 11 ; 1962 ; 245—250.
3. Sur quelques espèces d'*Analgesides* (*Analgesoidea*) de Roumanie. — Tr. Mus. Hist. Nat. Gr. Antipa. 6 ; 1966 ; 71—82.
4. Despre trei specii de *Analgesidae* (*Analgesoidea*) din România — An. Univ. Buc. Șt. Nat. Biol. 16 ; 1967 ; 27—29.
5. *Analgesidae* (*Analgesoidea*) parazite pe păsările din România. — Stud. Cercet. Biol. Ser. Zoolog. 20 ; 4 ; 1968 ; 361—373.
6. Vasilev I. D. — Perievie Kleți (*Analgesoidea*) ektoparaziți ptiț Srebrenskogo ozera Okolo goroda Silistra v Bolgarii. — Zool. Jour. 37 ; 9 ; 1958 ; 1325—1338.

R é s u m é

Dans l'ouvrage on cite 4 espèces d'acariens trouvés sur les ailes du *Corvus frugilegus*, du *Merops apiaster*, *Paser domesticus* et du *Larus ridibundus*. Les oiseaux ont été pris au mois de septembre 1969 aux environs de la commune de Sarichioi.

Les parasites trouvés sont des espèces communes aux oiseaux qu'on a cités.